

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Risk- och sårbarhetsanalys för miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Förslag till beslut

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden antar risk- och sårbarhetsanalysen.

Sammanfattning

Lagen om extraordinära händelser anger att kommunen ska analysera vilka händelser som kan inträffa och hur dessa kan påverka den egna verksamheten. Kommunfullmäktige har gett alla nämnder i uppdrag att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys för sitt ansvarsområde, beslutet togs 2012-06-11, § 130. Beslut om att ta fram en sådan analys för verksamheten beslutades även av Miljö- och stadsbyggnadsnämnden 2012-02-15, § 45.

Nämnden ansvarar för uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och för kommunens miljö- och livsmedelstillsyn. Nämndens prioriterade åtaganden är främst miljötillsyn enligt miljöbalken, livsmedelskontroll enligt livsmedelslagstiftningen och smittskydd med stöd av miljöbalk eller livsmedelslagstiftning samt kartor, geografiskt informationssystem (GIS) och bygglovsarkiv.

Den verksamhet som hos nämnden bedöms uppfylla kriterierna för samhällsviktig verksamhet är livsmedelskontroll, smittskydds- och miljötillsyn. Miljöenheten är den myndighet som kontrollerar att dessa regelverket följs.

Under framtagandet av risk- och sårbarhetsanalysen har förslag på förbättringar kommit fram. För att öka robustheten hos verksamheten behöver ett antal åtgärder vidtas. Förslagen på åtgärder rör miljöenhetens verksamhet. En förutsättning för att dessa genomförs är dock att nämnden tilldelar särskilda resurser för åtgärderna. Miljöenheten kommer att äska 150 000 kr för detta vid nämndens sammanträde i september. Dessa pengar ska användas för att öva under två halvdagar med andra nämnders verksamheter, samt prioritera bland övriga åtgärder som kommit fram i analysen (se sidan 3-4 i tjänsteskrivelsen).

Ärendet

Alla kommuner ska identifiera och analysera vilka extraordinära händelser som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten¹. Arbetet ska utgå från kommunens behov och förutsättningar samt samordnas med andra relevanta områden. Resultatet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys (RSA).

Det övergripande syftet med en RSA är att stärka samhällets krisberedskap, minska sårbarheten och öka förmågan att hantera kriser. Syftet med analysen på lokal nivå är att verksamheten ska bli mer medveten och få större kunskap om risker och sårbarheter inom sitt eget område. Arbetet syftar dessutom till att ta fram beslutsunderlag för åtgärder för att förebygga, motstå och hantera riskernas konsekvenser.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden (MSN) beslutade 15 februari 2012, § 45, att uppdra till miljöenheten att genomföra en risk- och sårbarhetsanalys för sin verksamhet senast 2013. Kommunfullmäktige beslutade 11 juni 2012, § 130, att ge nämnderna i uppdrag att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys för respektive nämnds ansvarsområde. Detta arbete startade i november 2013 för MSN:s verksamhet.

Stadsledningskontoret stödjer och samordnar nämndernas arbete. De ska ta fram en övergripande RSA för risker som berör flera nämnders ansvarsområden och kommunens geografiska områdesansvar. Kommunen ska återkoppla sin övergripande RSA till Länsstyrelsen i Stockholm vart fjärde år och följa upp den årligen. Länsstyrelsen sammanställer och rapporterar i sin tur en regional RSA till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

MSN ansvarar för uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och för kommunens miljö- och livsmedelstillsyn. Ledningsgruppen för miljö- och stadsbyggnad har bedömt att nämndens prioriterade åtaganden är miljötillsyn enligt miljöbalken, livsmedelskontroll enligt livsmedelslagstiftningen och smittskydd med stöd av miljöbalk eller livsmedelslagstiftning samt kartor, geografiskt informationssystem (GIS) och bygglovsarkiv. Ledningsgruppen har också bedömt att den verksamhet som bedöms uppfylla kriterierna för samhällsviktig verksamhet inom nämndens ansvarsområde är livsmedelskontroll, miljötillsyn och den smittskyddstillsyn som görs med stöd av miljö- och livsmedelslagarna. Miljöenheten är den myndighet som kontrollerar att de regler som finns för livsmedelskontroll, miljö- och hälsoskydd följs i Nacka.

En verksamhet som är samhällsviktig uppfyller det ena eller båda av följande villkor²:

¹ Detta framgår av Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

² MSBFS 2010:6. Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser

- Samhället drabbas snabbt av en allvarlig kris om verksamheten slutar att fungera eller får svåra störningar, antingen isolerat eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket viktig för att en kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

Arbetsprocess för risk- och sårbarhetsanalys - RSA

Kort beskrivning av de fyra block som ingår i den modell som Nacka kommun använder:

Block 1 – Verksamhetsbeskrivning

I första blocket identifieras verksamhetens prioriterade åtaganden. Ett prioriterat åtagande är arbetsuppgifter som alltid måste fungera. Fokus läggs på det som är samhällsviktig verksamhet. Det innebär de åtaganden som, om de störs, kan leda till oacceptabla konsekvenser. Efteråt kopplas kritiska beroenden till dessa prioriterade åtaganden. Kritiska beroenden är sådant som verksamheten måste ha tillgång till för att fungera, t.ex. el, telefoni, personal, kompetens och fungerande samverkan.

Block 2 – Önskad händelser

I det andra blocket identifieras önskad händelser som hotar att påverka verksamheten negativt och kan leda till oacceptabla konsekvenser. De önskad händelserna värderas utifrån sannolikhet och konsekvens. Resultatet förs in i en riskmatris.

Block 3 – Scenarioanalys

I det tredje blocket genomförs en analys av ett beskrivet inträffat scenario som bygger på några av de identifierade riskerna. Här görs sårbarhetsbedömningar på kritiska beroenden och en bedömning av verksamhetens förmåga att motstå och hantera riskerna för varje prioriterat åtagande, utifrån sårbarhetsanalysen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) indikatorer.

Block 4 – Åtgärder

I det fjärde blocket tas förslag på åtgärder fram. Åtgärdsförslagen syftar till att bättre förebygga, motstå, hantera och återhämta sig från riskernas konsekvenser.

Åtgärder

Följande förslag på åtgärder har kommit fram under processen. Listan är inte rangordnad i angelägenhetsgrad. Följande åtgärder har identifierats:

1. Checklistor, akutrutiner, blanketter och objektförteckning ska finnas på papper i det fall våra IT-system inte fungerar.
2. Regelbundna övningar och diskussion om sårbara larmsituationer ska genomföras.
3. Krishanteringsplanen behöver revideras och kommuniceras inom organisationen.
4. En krisapp för krishanteringsplanen bör tas fram för telefonen.

5. Samverkan med den centrala krisledningen i stadshuset behöver förtydligas.
6. Samverkan med kontaktcenter och tekniska nämndens verksamheter behöver förbättras. Genom t ex gemensamma träffar, kontinuerliga samverkansmöten och övningar. Tid för samverkan/övning behöver avsättas i verksamhetsplanen.
7. Ett förslag ska för hur beredskapen på miljöenheten efter kontorstid ska fungera, ska tas fram.
8. Gemensam lösning för jourberedskap i andra grannkommuner ska utredas.
9. Behov av skyddsutrustning på miljöenheten vid hantering av kemikalieutsläpp eller smittskydd ska utredas
10. Presstalesperson vid kris, ska vara någon som har sakkunskap om ärendet. Medieträning föreslås till dem som bedöms kunna få den rollen.

Kommentar

Åtgärdsförslagen rör miljöenhetens verksamhet, då det är tillsynen av livsmedel, smittskydd och miljö som kan klassas som samhällsviktig verksamhet inom miljö- och stadsbyggnadsnämndens ansvarsområden. Åtgärderna syftar till att förebygga, bättre motstå och hantera konsekvenser av olika risker. Några åtgärder behöver utredas eller arbetas igenom, därför behöver tid reserveras för detta i verksamhetsplanen.

Det finns ett antal åtgärder som behöver genomföras för att säkra MSN:s beredskap inför presumtiva kriser. Framför allt behövs mer övningar, både interna mindre övningar och övningar med externa verksamheter. Samverkansrutiner med Tekniska nämnden, Kontaktcenter och den centrala säkerhetsfunktionen. För det ska bli av behöver övningar planeras in.

Det behövs bättre beredskap utanför kontorstid, särskilt när det är ont om personal på plats (semestertider, helger). Beredskapen utanför kontorstid är ett problem, då vi inte har någon jour på miljöenheten.

Miljöenheten behöver också träna på att initiera krisledningsarbetet och hur vi påbörjar hanteringen av en kris. Enligt kunskap från krisforskning är det i sig obehagligt att definiera en händelse som kris. Att ändå våga göra detta, kan påskynda hanteringen av en kris under uppsegling och därmed dämpa dess utveckling.

Att möta press och media vid en kris är viktigt och oundvikligt. Det är viktigt att den som utses till presstalesperson har kunskap om hur olika medier fungerar vid kriser, och förstår vad hen själv kan påverka i den bild som förmedlas i media. Vi måste förhålla oss till olika medier. Medierna är en viktig part vid krishantering, men de kan också bidra till att en händelse utvecklas till kris genom hur de tolkar och förmedlar vårt agerande och budskap. Därför behöver vi vara medvetna om vilka villkor som gäller.

Krisberedskapsplanen testades vid krisövning våren 2014. Det framkom flera viktiga synpunkter som innebär att planen behöver revideras. Detta är nödvändigt för att göra den tydligare i skarpt läge.

Ekonomiska konsekvenser

Åtgärderna som föreslås i rapporten medför kostnader.

En förutsättning för att dessa genomförs är dock att nämnden tilldelar särskilda resurser. Miljöenheten kommer att äska 150 000 kr för detta. Dessa pengar ska användas för att under två halvdagar öva med andra verksamheter, såsom bland annat några av Tekniska nämndens verksamheter, samt att prioritera övriga åtgärder.

Bilaga

1. Risk- och sårbarhetsanalys, miljö- och stadsbyggnadsnämnden, 2014-08-12.

Alice Ahoniemi

Krisberedskapssamordnare på miljöenheten